

STATSFORVALTEREN I INNLANDET
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Deres ref:
Vår ref: 2022/188193
Dato: 26.10.2022
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

REVIDERT INNSIGELSE FRA MATTILSYNET - DETALJREGULERINGSPLAN LANGESTØLLIE - 1. GANGS HØRING

Innsigelsen oversendes med dette til Statsforvalteren i Innlandet for samordning og utsending av felles høringsbrev til Nord-Aurdal kommune.

Mattilsynet viser til mottatt «Detaljreguleringsplan Langestøllie - utlegging på 1. gangs høring og offentlig ettersyn» - datert 29.08.2022.

Vi viser også til e-post fra kommunen den 13.10.2022, hvor Mattilsynet gis forlenget uttalefrist til høringen, fram til 21.10.2022.

Videre viser vi til e-post fra kommunen den 14.10.2022, vedlagt VA-plan for Langestøllie hyttefelt og kart VA-plan. I e-posten beskrives også prosesser rundt utarbeidelse av VA-plan, godkjenning av planen og fastsatte rekkefølgekrav.

Planen er en detaljreguleringsplan for Langestøllie, hvor det planlegges nye fritidsboliger som fortetting av bebygd område. Planforslaget legger opp til totalt 29 nye tomter, 7 av disse har tidligere ligget inne i en gammel disposisjonsplan (som noe er opphevet), slik at planen legger opp til 22 «heilt nye» tomter. 5 eksisterende hytter ligger også inne i reguleringsplanen.

Mattilsynet er statlig sektormyndighet for områdene planter, fisk, dyr, mat og drikkevann. I denne uttalelsen fremmer vi innsigelse på fagområde drikkevann.

Mattilsynet fremmer innsigelse:

I henhold til Lov om planlegging og byggesaksbehandling (pbl) §§ 12-13 jf. 5-4 kan Mattilsynet fremme innsigelse til planforslag.

Av pbl § 5-4 første ledd følger det at «*Berørt statlig og regionalt organ kan fremme innsigelse til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde.*».

For å beskytte folks helse (drikkevannsforskriften §1) er det viktig at det planlegges for sikker levering av helsemessig trygt og nok drikkevann, jf drikkevannsforskriften §9, leveringssikkerhet.

Det er av vesentlig regional betydning at kommunen planlegger slik at kommunens innbyggere er sikret levering av helsemessig trygt og nok drikkevann. Vi viser også til drikkevannsforskriftens § 26 Kommunens plikter.

Til denne planen fremmer vi innsigelse fordi vi mener løsninger for drikkevann ikke er tilstrekkelig utredet og når plan har mangler. Viser til § 4.2, i Lov om planlegging og byggesaksbehandling (PBL), hvor planbeskrivelsen skal gi en særskilt vurdering og beskrivelse på planens virkninger på miljø og samfunn. Dette betyr at planen skal inneholde en gjennomarbeidet plan for etablering av vannforsyning, fastsatt beskyttelse av råvannskilde(r) og håndtering av utslipp, for området, slik at vi som sektormyndigheten kan vurdere vårt saksområde.

Mattilsynet mottok ikke varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid i 2019, og har derfor ikke varslet vår innsigelse på tidligere trinn i planprosessen.

Fra detaljreguleringsplan Langestøllie

I planbeskrivelsen leser vi at vann- og avløpsplanen legger opp til lokale løsninger på den enkelte tomt. Grunnforholdene i planområde vises igjennom et løsmassekart henta ut fra Valdreskart. Dette viser områder med tykk morene, elveavsetninger og torv/myr.

I planbestemmelsene leser vi at overvannshåndtering skal løses på egen tomt med infiltrasjon, fordrøyning og drenering ut i terrenget, grøft eller lignende. Videre at tomtene merket T1 – T29 på plankartet skal etableres med vann- og avløpsløsning i tråd med den til enhver tid godkjente vann- og avløpsplan. Det står at øvrige tomter som inngår i den til enhver tid godkjente vann- og avløpsplan kan etter søknad få utslippstillatelse i tråd med denne. Disse tomtene kan, sammen med tomter som ikke er en del av vann- og avløpsplanen, etableres med godkjent biologisk toalett eller forbrenningstoalett av godkjent type. Bestemmelsen punkt 7 om hensynsoner viser ikke hensynsoner for drikkevann.

I ROS-analysen er ikke uønskede hendelser vurdert med tanke på forurensning av grunn og råvannskilder.

I plan for vann og avløp beskrives grunnforholdene som godt egnet til infiltrasjon av avløpsvann, og består av morenemasser som viser gode resultater for infiltrasjon. Borehull, for drikkevann, er plassert utenfor naturlig avrenningsområde for infiltrasjonsanleggene.

Om etablering av drikkevannsforsyninger og våre vurderinger av planen

Vannforsyning som helhet er viktig for mange samfunnsfunksjoner. Foruten å beskytte folks helse gjennom tilgang på helsemessig trygt drikkevann, er vannforsyning viktig med hensyn på sanitærvann og slokkevann. Å sette tydelige bestemmelser for hvordan løsninger for vannforsyning skal sikre helsemessig trygt og nok drikkevann til kommunens innbyggere og ved fritidsbebyggelse er av vesentlig regional betydning.

Planbestemmelsene må sikre varige løsninger for vannforsyningen, og at det etableres en helhetlige løsninger for vann-, avløps- og overvannshåndtering, jf Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 3-1 i).

En helhetlig planlegging skal ta hensyn til planens innvirkning på vannbalansen og andre vannrelaterte miljøforhold. Dette krever at planen må se på hvordan miljøforholdene påvirkes med tanke på 29 nye avløpsanlegg og 29 nye vannforsyninger i område, og hvordan planen sikrer trygt drikkevann når det skal etableres borebrønner i fjell (?). Dere skal også ta inn i vurderingen at det allerede er 5 bebygde tomter med egne VA-løsninger innenfor planområdet.

Vi kan ikke se av planene at grunnforholdene for planlagt råvannskilde(r) (vannforekomst som det hentes vann fra) er kartlagt og vurdert, og vurdert sammen med valgt avløpsløsning og stedlige masser for infiltrasjon (hver tomt).

Vurdering av vannkvaliteten i eksisterende kilder og etablering av fellesløsning(er) mangler. Planen må utredes bedre med tanke på å fastsette beskyttelse av vannkildene gjennom tilstrekkelige hensynssoner og bestemmelser.

Når det planlegges for en trygg og varig drikkevannsløsning for hyttefeltet, må følgende utredes og besluttes:

1. Det må settes krav til nødvendig forundersøkelser og prøvetaking med tanke på etablering av vannforsyning(er), som dokumenterer at det kan etableres en vannforsyning som kan produsere tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann som er klart og uten fremtredende lukt, smak og farge.
2. Planbestemmelsene må sikre at det etableres hensynsone for vannforsyningen(e), med bestemmelser. Bestemmelsene skal være fastsatt etter en gjennomført farekartlegging, og skal beskrive hvilke aktiviteter og tiltak som tillates eller ikke tillates i hensynssonene. Bestemmelsene bør også fastsette om det skal tillates etablering av energibrønner eller annen type aktivitet i planområdet, som resultat av farekartleggingen.
3. Planbestemmelsene må sikre at det straks installeres nødvendig vannbehandling i vannforsyningen, når drikkevannsanalysene ikke oppfyller kravet til drikkevannskvalitet fastsatt i forskrift.
4. Planbestemmelsene må fastsette eierskapet til VA-anleggene i henhold til bestemmelsene i Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova).
5. Planbestemmelsene kan vise til fastsatte bestemmelser i VA-plan, som minst må inneholde:
 - krav til at forundersøkelsen inneholder analyser av vannet og at analysesvarene skal legges til grunn for evt etablering av vannbehandling for å kunne produsere vann av drikkevannskvalitet.
 - krav til regelmessig prøvetaking av drikkevannet, og fastsette ansvar for drift og kontroll av vannforsyningssystemet.
 - krav til forundersøkelser før etablering av hvert avløpsanlegg, dokumentere stedlige infiltrasjonsmasser og fastsette krav til renseprosesser.
6. Vannforsyningssystem som forsyner 20 hytter eller flere skal plangodkjennes før etablering, jf Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) § 18.

Vi ser også til «**Rettleder til planlegging av fritidbustader**» (Kommunal- og distrikts departementet, 2022) som gir veiledning til planlegging. I denne veilederen står det følgende under pkt. **12.7.4 Vassforsyning og avløpshandtering** (ref. nynorsk):

«I reguleringsplanen må det avklarast om vassforsyning og avløpshandtering skal løysast ved hjelp av lokalt fellesanlegg eller offentleg leidningsnett. Nye fritidsbustadområde utan innlagt vatn og felles avløpsløyseing er i utgangspunktet ikkje tilrådd. Ved etablering av nye område med fritidsbustader eller utviding av eksisterande område, må kommunen planleggje slik at reinsekrava i forureiningsforskrifta blir følgde..... Dersom planområdet skal forsynast med drikkevatt frå lokal kjelde er det viktig at det blir laga ein vassforsyningsplan i reguleringsplanfasen...»

Vi kan ikke se av planen at lokalt fellesanlegg for vann og avløp er vurdert, jf «Rettleder til planlegging av fritidbustader».

Det er kommunen som planmyndighet som beslutter reguleringsplanen og løsninger for etablering av vann- og avløpsløsninger. Kommunen må sikre at det etableres løsninger som driftes godt, og som sikrer fritidsboligene en varig vannforsyning som kan produsere tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann som er klart og uten fremtredende lukt, smak og farge.

Vi fremmer innsigelse når det ikke går klart fram i reguleringsplanene og i planens bestemmelser, at hyttefeltet er sikret en trygg og varig drikkevannsforsyning i planen. Dette fordi oversendte VA-plan ikke er basert på en tilstrekkelig kartlegging og planlegging på fagområde og at det ikke er fastsatt hensynssoner med bestemmelser for vannforsyningene.

Mattilsynets vurdering

Vi kan ikke se at det er gjennomført en tilstrekkelig kartlegging for å kunne etablere drikkevannsforsyning(er) i planområde. Kartleggingen må inneholde prøver av råvannet for å kunne vurdere om det kan produseres drikkevann. Videre må det være gjennomført farekartlegging av nedslagsfelt/tilsigsområde og det må fastsettes hensynssoner med bestemmelser.

Det er vesentlig at farekartleggingen også må ta for seg etableringen av avløpsanlegg i området og håndteringen av overvann, dette for å sikre vannforsyningen.

Planbestemmelsene skal sikre at det etableres driftsrutiner og regelmessig prøvetaking av drikkevannet, og at det straks etableres nødvendig vannbehandling hvis analysene ikke oppfyller kvalitetskravet til trygt drikkevann. Planen må fastsette eierskapet av vannforsyningen for området, og hele området må ansees som en vannforsyning, selv om det etableres flere fellesanlegg.

Oppsummert betyr dette at planen skal inneholde en gjennomarbeidet plan for etablering av vannforsyning i planområde, det skal fastsettes bestemmelser som beskytter råvannskilden(e) og som sikrer at avløpsløsninger for gråvann og svartvann ikke forurensrer råvannskilder for drikkevannsforsyningen.

- Planen må utredes med tanke på etablering av ett eller flere fellesanlegg for vann og avløp, og fastsette bestemmelser i plan.
-
- Planen må utrede de nummererte punktene 1 – 6 i dette dokumentet og fastsette bestemmelser i plan.
-
- Rekkefølgebestemmelser fastsettes for etablering av vann og avløp, for å sikre gode og varige løsninger.

Med hilsen

Anne Andberg
avdelingssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til
NORD-AURDAL KOMMUNE

Postboks 143

2901

FAGERNES